

Sygn. akt VIII Gz 163/13

POSTANOWIENIE

Dnia 11 lipca 2013 r

Sąd Okręgowy w Szczecinie, Wydział VIII Gospodarczy

w składzie :

Przewodniczący SSO Krzysztof Górski

Sędziowie SSO Agnieszka Woźniak

SSR del. Natalia Pawłowska Grzelczak (spr.)

po rozpoznaniu w dniu 11 lipca 2013 r, w Szczecinie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku J. K. i W. W.

z udziałem S. M.

o nadanie klauzuli wykonalności na rzecz następcy prawnego

na skutek zażalenia wnioskodawców od postanowienia Sądu Rejonowego Szczecin – Centrum w Szczecinie z dnia 23 maja 2013, sygn. akt X GCo 104/13,

postanawia :

uchylić zaskarżone postanowienie i wniosek o nadanie klauzuli wykonalności na rzecz następcy prawnego przekazać Sądowi Rejonowemu Szczecin – Centrum w Szczecinie do ponownego rozpoznania;

SSO A. Woźniak SSO K. Górski SSR del. N. Pawłowska-Grzelczak

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Rejonowy oddalił wniosek o nadanie opisanym w sentencji tytułom egzekucyjnym klauzuli wykonalności na rzecz wnioskodawców jako następców prawnych.

U podstaw rozstrzygnięcia legło stwierdzenie, że w sprawie nie zachodzą przesłanki z art. 788 § 1 k.p.c. Zdaniem Sądu Rejonowego wnioskodawcy fakt następstwa prawnego uzasadniali twierdzeniem, że umową sprzedaży z dnia 11 kwietnia 2012 roku nabyli od Syndyka Masy Upadłości (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w upadłości likwidacyjnej w S. przedsiębiorstwo jako zorganizowany zespół składników materialnych i niematerialnych w skład, którego wchodziła także wierzytelność względem dłużnika S. M.. Na potwierdzenie swoich twierdzeń przestawili umowę sprzedaży przedsiębiorstwa z dnia 11 kwietnia 2012 roku z podpisami notarialnie potwierdzonymi. Sąd I instancji w oparciu o postanowienie Sądu Rejonowego Szczecin – Centrum w Szczecinie Wydziału XII Gospodarczego z dnia 12 stycznia 2012 roku sygn. akt (...) ustalił, że Sąd zezwolił syndykowi na sprzedaż z wolnej ręki przedsiębiorstwa upadłego szczegółowo opisanego w opinii rzeczoznawcy majątkowego z dnia 31 sierpnia 2010 roku. Na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach sprawy upadłościowej dotyczącej upadłości (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w upadłości likwidacyjnej w S. Sąd Rejonowy stwierdził, że w opinii rzeczoznawcy w skład majątku tego przedsiębiorstwa nie została włączona wierzytelność względem S. M.. Wobec takich ustaleń Sąd Rejonowy stanął na stanowisku, że do umieszczenia w umowie sprzedaży wierzytelności względem dłużnika S. M. doszło bez wymaganej zgody Sędziego Komisarza i tym samym sprzedaż odbyła się z naruszeniem art. 206 i 213 ustawy z dnia 28

lutego 2003 roku Prawo Upadłościowe i Naprawcze. W konsekwencji czynność tą Sąd uznał za nieważną co skutkowało tym, iż wniosek o nadanie klauzuli wykonalności na rzecz wnioskodawców jako następców prawnych został oddalony.

W zażaleniu na to postanowienie wnioskodawcy wnieśli o jego zmianę poprzez uwzględnienie wniosku o nadanie klauzuli wykonalności na rzecz wnioskodawców, jako następców prawnych ewentualnie o uchylenie postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania oraz o orzeczenie o kosztach procesu.

Zaskarżonemu postanowieniu zarzucili:

- błąd w ustaleniach faktycznych polegający na uznaniu, iż w skład masy upadłości nie została włączona wierzytelność wobec S. M.,

- błąd w ustaleniach faktycznych polegający na uznaniu, że umowa z dnia 11 kwietnia 2012 roku nie objęła wierzytelności wobec S. M.,

- błąd w ustaleniach faktycznych polegający na uznaniu, że postanowienie SR z dnia 12 stycznia 2012 roku sygn. akt (...) nie obejmowało zgody na sprzedaż wierzytelności wobec S. M..

Z ostrożności procesowej skarżący zarzucił postanowieniu naruszenie przepisów art. 206 ust. 1 pkt 3 Prawa Upadłościowego i Naprawczego, art. 313 Prawa Upadłościowego i Naprawczego i art. 323 Prawa Upadłościowego i Naprawczego oraz art. 879 k.p.c. polegające na uznaniu, że sprzedaż wierzytelności bez zgody Sędziego Komisarza skutkuje nieważnością czynności prawnej, co miało wpływ na rozstrzygnięcie bowiem doprowadziło do błędnej konkluzji, że sprzedaż wierzytelności wobec S. M. jest objęta nieważnością.

W uzasadnieniu podał, że w umowie sprzedaży z dnia 11 kwietnia 2012 roku wyraźnie wskazano, iż wśród wierzytelności wchodzących w skład przedsiębiorstwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w upadłości likwidacyjnej w S. wchodzi wierzytelność względem S. M.. Dodatkowo w § 3 ust. 1 i 2 umowy sprzedaży jednoznacznie określono, których składników sprzedaż przedsiębiorstwa nie obejmuje. Analogiczny zapis znalazł się w Regulaminie przetargu i Sędzia Komisarz nie wnosił zastrzeżeń co do prawidłowości przetargu.

Ponadto skarżący wywodził, iż dokonanie czynności związanych z likwidacją masy upadłości, które wymagają zgody rady wierzycieli, sprzedaż przez syndyka z wolnej ręki nieruchomości lub statku morskiego wpisanego do rejestru okrętowego oraz sprzedaż wierzytelności lub praw (art. 206 ust. 1 pkt 2, 3 art. 323 Prawa Upadłościowego i Naprawczego) nie pociąga za sobą ich nieważności. Wskazał, że zgodnie z art. 313 ust. 1 Prawa Upadłościowego i Naprawczego sprzedaż dokonana w postępowaniu upadłościowym skutki sprzedaży egzekucyjnej. W postępowaniu egzekucyjnym zaś jest zasadą, że zbycie egzekucyjne ma ten skutek, iż nabywca egzekucyjny staje się nabywcą pierwotnym. Oznacza to, że gdyby nawet syndyk dokonał wspomnianych tu czynności bez zgody rady wierzycieli to i tak sprzedaż ta będzie ważna.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie okazało się uzasadnione.

W literaturze dominuje stanowisko, że w postępowaniu toczącym się w wyniku złożenia wniosku o nadanie klauzuli wykonalności na rzecz następcy prawnego (art. 788 § 1 k.p.c.) sąd bada jedynie treść (osnowę) dołączonych do wniosku dokumentów urzędowych lub prywatnych z podpisem urzędowo poświadczonym. Badanie takie zmierza do stwierdzenia, czy na podstawie treści dokumentu można ustalić przejście uprawnień i obowiązków. Poza wszelkim sporem wnioskodawcy wykazali, że umową sprzedaży z dnia 11 kwietnia 2012 roku nabyli od Syndyka Masy Upadłości (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w upadłości likwidacyjnej w S. przedsiębiorstwo jako zorganizowany zespół składników materialnych i niematerialnych w skład, którego wchodziła także wierzytelność względem dłużnika S. M.. Wskazać należy, że ilekroć mowa jest o przedsiębiorstwie jako całości, to należy przez to rozumieć pewien zorganizowany zespół składników, definiowany w art. 55¹ k.c., z którego przy sprzedaży mogą zostać wyłączone

na zasadzie art. 55² k.c. niektóre jego składniki, ale w sposób, który nie prowadzi do utraty przez ten zespół cech przedsiębiorstwa. Z treści przedłożonej do wniosku umowy sprzedaży z dnia 11 kwietnia 2012 roku wynika jednoznacznie, że wnioskodawcy nabyli „przedsiębiorstwo jako zorganizowany zespół składników” o jakim mowa w art. 55¹ k.c. z wyłączeniem na podstawie art. 55² k.c. składników opisanych w § 3 umowy. Dodatkowo w § 3 ust. 6 umowy wyraźnie wskazano, że wśród wierzytelności wchodzących w skład nabywanego przedsiębiorstwa wchodzi również wierzytelność względem S. M.. Analogiczny zapis znalazł się w Regulaminie przetargu a Sędzia Komisarz nie wnosił zastrzeżeń, co do prawidłowości tego przetargu. Zapis taki pojawił się w umowie nie bez znaczenia, albowiem orzeczenie jednoznacznie potwierdzające istnienie tej wierzytelności zostało wydane przez Sąd w dniu 9 września 2012 roku, a więc już po zawarciu umowy sprzedaży. Stąd też w opinii rzeczoznawcy majątkowego z dnia 31 sierpnia 2010 roku wierzytelność ta nie mogła być ujęta. W tym miejscu od razu zaznaczyć należy, że wciągnięcie przedmiotu do spisu nie przesądza, że wchodzi on do masy, jak też jego pominięcie w spisie nie jest jednoznaczne z tym, że przedmiot do masy nie należy (por. M. Allerhand, *prawo upadłościowe*, s.239). Z tego też powodu w § 3 ust 6 dodatkowo zaznaczono, iż „razie wątpliwości przyjmuje się, że wśród wierzytelności wchodzących w skład przedsiębiorstwa znajdują się również wierzytelność względem S. M.”. Analiza przepisów ustawy - *Prawo upadłościowe i naprawcze* prowadzi do jednoznacznego wniosku, że sprzedaż przedsiębiorstwa jako całości nie wymaga zgody rady wierzycieli, gdyż sprzedaż taka winna być regułą (*universitas rerum et iurium*). Wobec faktu, iż w niniejszej sprawie doszło do wyłączenia podstawie art. 55² k.c. składników opisanych w § 3 umowy zgoda Sędziego Komisarza była konieczna. Postanowieniem z dnia 29 października 2010 roku Sędzia Komisarz wyraził zgodę na sprzedaż z wolnej ręki przedsiębiorstwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w upadłości likwidacyjnej w S. z wyłączeniem składników opisanych w § 3 umowy. Wyłączenie to nie dotyczyło wierzytelności względem dłużnika S. M..

Wobec takiego stanu rzeczy zdaniem Sądu Okręgowego umową z dnia 11 kwietnia 2012 roku doszło do skutecznego nabycia przez wnioskodawców od Syndyka Masy Upadłości (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w upadłości likwidacyjnej w S. przedsiębiorstwa jako zorganizowanego zespołu składników materialnych i niematerialnych w skład, których wchodziła także wierzytelność względem dłużnika S. M..

Na marginesie wskazać należy, że odwoływanie się zarówno przez Sąd Rejonowy jak i przez skarżącego do dyspozycji art. 206 i 213 ustawy z dnia 28 lutego 2003 roku *Prawo Upadłościowe i Naprawcze* nie ma znaczenia na gruncie rozpoznawanej sprawy. Ocena skutków czynności prawnej o jakiej mowa w wyżej przywołanym przepisie pozostaje bez znaczenia w realiach niniejszej sprawy. Jak już wyżej podniesiono przedmiotem sprzedaży z dnia 11 kwietnia 2012 roku było przedsiębiorstwo jako zorganizowany zespół składników materialnych i niematerialnych w skład, którego wchodziła także wierzytelność względem dłużnika S. M.. Nie była to jednak sprzedaż samej wierzytelności względem dłużnika S. M., która podlegałaby ocenie w kontekście ewentualnych naruszeń dyspozycji art. 206 ustawy z dnia 28 lutego 2003 roku *Prawo Upadłościowe i Naprawcze*. Na temat skutków dokonania czynności prawnej bez wymaganej przez prawo zgody osoby trzeciej istnieją rozbieżności zarówno w nauce, jak i orzecznictwie. Część autorów uznaje ją za czynność nieważną, a część za czynność bezskutecznie zawieszoną (szerzej R. Majda (w:) *Kodeks cywilny części ogólnej. Komentarz*, pod red. M. Pyziak-Szafnickiej, Warszawa 2009, s. 667 oraz cytowane komentarz i orzecznictwo). Bardziej przekonujące są jednak argumenty uznające taką czynność do czasu wyrażenia zgody za nieważną. Tak też należy traktować czynności dokonane bez zgody rady wierzycieli, o których mowa w art. 206. Pojęcie „ważność nabycia” odnosi się w przypadku sprzedaży w postępowaniu upadłościowym do zakazu podnoszenia zarzutów opartych na przepisach zarówno prawa procesowego, jak i materialnego dotyczących nieistnienia, lub istnienia w mniejszym zakresie praw upadłego, niż zostały określone w umowie z syndykiem masy upadłości, a w konsekwencji zakazu podnoszenia zarzutu nieważności nabycia tych praw. W tym znaczeniu nabycie ma charakter pierwotny. Prawo własności nabywcy pozostaje w oderwaniu od prawa własności upadłego, a nadto nabywca nabywa wierzytelność bez żadnych obciążeń. Pojęcie to nie odnosi się natomiast do kwestii badania przesłanek, które musi spełniać umowa sprzedaży wierzytelności w postępowaniu upadłościowym, i których brak może prowadzić bądź do bezskuteczności zawieszony, bądź do nieważności takiej czynności. W konsekwencji błędne są wywody skarżącego, że z uwagi na pierwotny charakter nabycia wierzytelności, nawet dokonanie przez syndyka masy upadłości sprzedaży wierzytelności wadliwie, bez zachowania wymogu uzyskania zgody sędziego komisarza, pozostaje bez znaczenia

dla oceny jej ważności. W świetle powyższego wskazać należy, iż przytoczona przez Sąd Rejonowy uchwała Sądu Najwyższego z dnia 19 marca 2009 roku (III CZP 5/09) dotyczą już nie obowiązującego stanu prawnego tj. art. 131 § 1 pkt. 1 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 roku - Prawo upadłościowe nie straciła na ważności.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Okręgowy na podstawie art. art. 386 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. orzekł, jak w sentencji.

Ponownie rozpoznając sprawę Sąd dokonana oceny skutków zbycia przedsiębiorstwa jako całości (art. 55¹ k.c.) w tym wierzytelności względem S. M., a na podstawie wyników tej analizy Sąd odniesie się do argumentów wniosku i stanowiska wnioskodawców w tym zakresie.

SSO A. Woźniak SSO K. Górski SSR del. N. Pawłowska-Grzelczak